

Etelä-Savon hyvinvointialueen lausunto YTA-asetusluonnokseen

1.1.2023 toimintansa aloittavat hyvinvointialueet kuuluvat jokainen yhteen viidestä yhteistyöalueesta. Yhteistyöalueiden tarkoitus on turvata palvelujen saatavuus ja sopia työnjaosta tehtävissä, joissa tarvitaan osaamisen varmistamiseksi tai kustannustehokkaan toiminnan vuoksi alueellista yhteistyötä. Tällä alueellisella yhteistyöllä on toimittu aiemmin esimerkiksi ERVA-rakenteessa, jolta osin yhteistyö on hyvinvointialueiden toimijoille varsin tuttua.

Etelä-Savon hyvinvointialue pitää YTA-yhteistyötä erittäin tärkeänä. Etelä-Savo tavoittelee laajaa strategista kumppanuutta alueen muiden hyvinvointialueiden kanssa koko sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen osalta. On tärkeää, että asetus antaa riittävän raamiin laajaan alueelliseen yhteistyöhön. Toisaalta näemme, ettei yhteistyötä saa rajoittaa vain YTA-alueen sisälle.

Asetuksessa säädettäisiin hyvinvointialueiden yhteistyösopimuksen strategisen tason perusrunko niiltä osin, kuin yhteistyösopimuksen sisältöä tässä vaiheessa tarkennettaisiin asetuksella. Silti merkittäviltä osin sopimuksen sisältö jäisi hyvinvointialueiden keskinäisen sopimisen varaan, mikä onkin sekä järjestämislain että alueiden itsehallinnon näkökulmasta perusteltua. Hyvinvointialueiden tulee myös yhteistyöhön sitoutumisen näkökulmasta lähteä tähän työhön aidosti omista lähtökohdistaan.

Asetusluonnoksessa puhutaan harvoin tarvittavista tai erityisen vaativista sosiaali- ja terveydenhuollon palveluista, joissa sekä osaaminen että taloudellinen näkökulma puoltaisi YTA-tasoista sopimista. Talouden näkökulmasta vastuujaako tulee kuitenkin tarkasti ja läpinäkyvästi miettiä, koska hyvinvointialueiden taloudelliset lähtökohdat ovat tunnetusti erityisen haasteelliset.

Erityistä osaamista vaativissa sosiaalihuollon tehtävissä on mahdollista sosiaalihuoltolain 33 a §:n sisältämällä asetuksenantovaltuudella koota sosiaalipalveluja alueellisesti muiden palvelujen yhteyteen. Tätä asetuksenantovaltuutta ei toistaiseksi ole käytetty. Lainsäätäjän tavoitteena on tarkoitus saada sosiaalihuoltoon yhtä vahva säädöspohja kuin terveydenhuollossa on erityisen vaativien tilanteiden osalta. On mahdollista, että sosiaalihuoltoon säädetään keskittämisasiasetus.

Yhteistyötä koskeva sopimusvelvoite koskisi terveydenhuollon keskittämisasiasetuksen 4 § tarkoitettujen lasten, nuorten ja perheiden vaativimpien palvelujen osaamiskeskuksiin (OT-keskustoiminta) liittyvän, tarkoituksenmukaisen sosiaalihuollon varmistamista. Tällä haetaan myös vahvempaa tukea hyvinvointialueiden työntekijöille. Erityisesti lastensuojelussa monialainen, monialainen ja intensiivinen tuki on tarpeen lasten ja nuorten arjessa selviytymisen varmistamiseksi. Myös vammaispalveluissa ja asumispalveluissa todetaan tarvittavan moniammatillisuutta erityisen vaativissa asiakastilanteissa.

Yliopistosairaalalle kaavailtu koordinaatiotehtävä yhteistyösopimuksen valmistelussa ja toimeenpanossa lienee hyvin perusteltu asetusluonnoksessa. On kuitenkin muistettava, että mm. sosiaalihuollon järjestämisvastuu sekä erittäin laaja-alainen, tieteelliseen tutkimukseen perustuva ammatillinen

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

sosiaalihuollon osaaminen on ennen hyvinvointialueiden käynnistymistä ollut kunnilla ja/tai kuntayhtymillä. Rakenteita laajalle yhteistyölle ei ole valmiina olemassa.

Terveystieteiden yhteistyö ERVA-alueilla on perustellustikin keskittynyt erikoissairaanhoidon. Maassa on kuitenkin 1.1.2023 tilanteessa hyvinvointialueita, joissa sosiaali- ja terveydenhuollon integrointi on täysin uusi asia ja toisaalta alueita, joissa integraatiotyötä on tehty jo pitkään. Erityisesti tästä syystä tulee asetuksessa ja sen toimeenpanossa nyt huolehtia siitä, että sosiaalihuollon osaaminen otetaan tasavertaisesti mukaan yhteiseen strategiseen työhön. Tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteensovittaminen strategisen suunnitelman muodossa on yksi yhteistyösopimuksen keskeisistä asioista ja siihen tarvitaan koordinaatiotyötä sekä rakenteita. Tämä koskee myös Sosiaalialan osaamiskeskustoimintaa ja sen synkronointia hyvinvointi- ja YTA-alueiden TKKI-rakenteiden kokonaisuuteen.

Vaikka yliopistosairaalalle on esitetty sopimuksen koordinoituvastuu, on tärkeää että koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa jatketaan ja laajennetaan myös yliopistojen ulkopuolelle koko YTA-alueelle.

Etelä-Savon hyvinvointialue Eloisa

Mikkeli: Porrassalmenkatu 35–37, 50100 Mikkeli

Savonlinna: Keskussairaalantie 6, 57120 Savonlinna

Pieksämäki: Tapparakatu 1–3, 76101 Pieksämäki

Vaihde 015 411 4100 | kirjaamo@etelasavonha.fi | www.etelasavonha.fi

